

Egyetértés

POLITIKAI NAPILAP

DEBRECZEN, 1921.

III. ÉVFOLYAM, 274. SZAM.

PÉNTEK, DECEMBER 2.

Előfizetési ár helyben és vidéken:

Egy hónapra 60.— K Félévre . . 340.— K
Negyedévre 170.— K Egész évre 660.— K

EGYES SZÁM ÁRA 3 KORONA.

Kapható az összes dohánytözsdekben
és az utcai árusítóknál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca 2-ik szám alatt, város-
háza épület.

Óriási zavargások Bécsben.

A tüntetők romboltak és embereket véresre vertek

Bécs, december 1. Az egyre fokozódó dágaság, főleg az élelmiszerek árának rohamos emelkedése miatt Bécsben ma nagyarányú zavargások és véres tüntetések voltak.

A tüntetés Florisdorfból indult ki s ottan mintegy husz-ezer főnyi munkás sztrájkjával kezdődött, amely később egyenesen forradalmi jellegű kirobbanássá fajult.

Dél előtt 11 órakor a parlament előtt mintegy husz-ezer főnyi munkástömeg helyezkedett el. Egy-ideig nyugodtan várták további tüntető tömegek érkezését. A Ringen végis végig óriási csoportokban vonultak fel a munkások. Izgatott hangulatban érkeztek a Schwarzenberg-térre. A tömeg itt a Schwarzenberg kávéházat megostromolta. Az Imperiál szálló előtt, amelynek ablakait bezúzták, szintén nagy tüntetések voltak. A tömeg tovább haladva a Grand Hotel és a Bristol szálló valamennyi ablakát beverte.

A tüntetők az utcákon feltartóztatták a személyszállító autókat, utasaikat kiszállásra kényszerítették és legtöbbjét agyaföbe verték. — Számos utas véresen terült el az utcán

Közben a tüntetők egyre izgatottabb hangulatban vonultak tovább. Beverték a Sacher szálló ablakait is, sőt a tömeg egy viszsamaradt része a Sacher-szállóba behatolva, annak butorait összetörte és a berendezést az utcára dobálta. Időközben a Franzseringen egyre növekedett a tömeg, a mely a parlament épülete előtt állapodott meg. A tömegben nagy számban résztvevő kommunisták itt beszédet intéztek a tüntetőkhöz és több szónokuk felszólította a tömeget, hogy haladéktalanul kiáltssa ki a tanácsköztársaságot. A tömegből egy nagyobb csoport vált ki és a Börsenplatzra ment, kisebb csoportok pedig a Kaertnerstrasse és a Wollzeile felé vették útjukat.

Az üzletek kirakatablakait mindenütt beverték, behatoltak az üzletekbe és az árukat elrabolták, az üzletek tulajdonosait pedig véresre verték.

Rengeteg sok dolga akadt a mentőknek, akik a tüntetők véresre

vert áldozatainak az első segílyt nyújtották.

Bécs, dec. 1. A zavargások még este 7 órakor sem értek véget.

A tüntető tömeg betörte egy nagy csemegekereskedés kirakatablakait és mindent elhúrcolt, amirehöz hozzájutott.

A zavargó és romboló tömeggel szemben a rendőrség sehol sem lépett fel, mert az óriási tömeggel szemben amugy is képtelen lett volna eljárni és a pusztítást megakadályozni. A kommunisták teljes erővel kihasználják a maguk javára kedvező alkalmat és minden elképzelhető eszközzel izgatják a tömeget.

Bécs, dec. 1. Az Arbeiter Zeitung jelentése szerint a florisdorfi munkások, akik a körutakon tüntetnek, küldöttségük útján ezeket a követeléseket adták a kormánynak: A szociáldemokrata pénzügyi tervezet megvalósítása, elsősorban a külföldi valuták lefoglalása és a devizakereskedés állami ellenőrzése, e szabályok ellen vétők szigorú megbüntetése. Minden aranynak, még a templomok és zárdák aranyának is a lefoglalása, új birtokadó, progresszív sziv vagyondó, a fényüzési cikkek behozatalának eltiltása, az állami élelmiszerpótlékok rendszeres csökkentése és a gyermekellátás azonnali behozatala.

Bécs, dec. 1. Az esti lapok közül, amelyek ma nagy késéssel jelentek meg és csak fél 6 után voltak kaphatók, az Abend a tüntetés előzményeiről írva, megállapítja, hogy a mozgalom Florisdorfban kezdődött. A florisdorfi munkások már hetek óta óriási izgalomban voltak attól, ami tegnap történt. Kicsordult a pohár. A kenyér árának felemelése megmozdította a munkás tömegeket. A munkások Florisdorfban fél 10 óra tájban kezdtek gyülekezni. A menet a Laborstrassen át a parlament elé vonult. A munkás küldöttségnek Schober kancellárral s dr. Gürtler pénzügyminiszterrel folytatott megbeszélése fél 3 órakor ért véget. A beszélgetés végén dr. Gürtler pénzügyminiszter a kormány nevében kijelentette, — hogy mindent el fog követni, miszerint a nagy vagyonokra, különösen a technikai téren, kezét rátegye, megvalósítja a valuta és deviza kereskedelem ellenőrzését.

A miniszter kijelentései a küldöttséget nem elégitették ki. A város több helyén az üzletek kirakatait bezúzták, az üzleteket pedig kifosztották. A délután folyamán a parlament előtt is zavargások voltak.

Egy kommunista felmászott a Pallas Athene szobrának talapzatára és vörös zászlót tett az istennő kezébe.

Míg ezek az események lejátszódtak, a rendőrség állítása szerint valaki lövést adott le a parlament épületére. (MTI.)

Bécs, december 1. Megállapítható, hogy a szociáldemokraták rendezték a tüntetést, de teljesen elvesztették az uralmat a tömeg felett, amely azután kommunista agitátoroktól izgatva a rombolások egész sorozatát követte el. Három nagy csoport is alakult ki, amely az Imperiál szálló, a Grand Hotel és Bristol előtt tüntetett. A lakosztályokba nyomultak be, ahonnan az utcára dobálták ki a butorokat, ami használható volt ezek közül, annak rögtön lába kelt, az el nem vihető dolgokat teljesen összetörték.

A Kaertnerring egész környéke valóságos lombtárhoz hasonlít.

Üvegcserepek, konyhaberendezések, székek, éjjeli szekrények, bőrűktől megfosztott támlásszékek stb. láthatók szerteszét. A kávéházi ablakok összezúzva. A Sacher kávéház elé vonult csapat épen be akarta törni az ablakokat, mikor egy épen arra haladó gépkocsi elvonta a tömeg figyelmét.

A benn ülő urat kivonszolták és addig ütötték, amíg elterült a

földön. A vele levő hölgyet is bántalmazták és prêmes bundáját levették vele.

A gépkocsi forgalom majdnem teljesen megszűnt. De a villamos forgalom is a körutakon teljesen szünetel. A tüntetők soraiban igen gyakran hallhatók voltak olyan kiáltások, amelyek a tanácsköztársaságot, a harmadik internacionálét éltették és halált kiáltottak a polgári társadalomra. A tüntetők nagyrésznél ezen kijelentések élénk visszhangra találtak. A kommunista bujtogatók megígértették a tömeggel, hogy addig nem nyugszik, amíg ki nem vivja a proletárság győzelmét a burzsoázia felett. (MTI.)

Bécs, december 1.

Az éjszakai órákban a tüntetők véget értek.

A rendőrség nagy erőfeszítéseket tett az éjszakai zavargások elfojtására. A szabadságolt rendőröket behívták. A belváros és a környező városrészek minden nagyobb göcponijánál gyalog és lovasrendőr csapatok állanak, ugyancsak rendőröket állítottak a betört kirakatu üzletek elé, nehogy azok árukészlete szabad prédává legyen.

A kár amugy is óriási. A város teljesen kihaltnak látszik, mert valamennyi szórakozó helyet bezárták.

A hatóságok megítelték minden szükséges óvintézkedést, hogy újabb zavargások ne fordulhassanak elő. A rendőrség este megjelent hirdetménye megtiltja a gyülekezést és csoportosulást. A kormány és a politikai pártok közt mgbeszélések voltak, amelyekből a mai események megisméltődésének elkerülését várják.

Bethlen István keresi a kibontakozást.

A nemzetgyűlés kedden ülést tart.

Budapest, december 1. Bethlen István fő előterjesztésére a kormányzó újabb politikai audienciákat tartott. Meghívást kaptak a miniszterelnökhöz Huszár Károly, Ernszt Sándor, Klebersberg Kunó gróf, Kenéz Béla dr., nagy- atádi Szabó István és Simonyi-Semadam Sándor, aki azonban nincs Budapesten s így helyette Tomcsányi Vilmos Pál dr. jelent meg a kormányzóknál. A miniszterelnök egyébként másfél óráig volt a kormányzóknál.

Bethlen István gróf kibontakozási tervéről a következőket mondják: A miniszterelnök most azt igyekszik elérni, hogy a kisgazdapárt legutóbbi határozatát revízió alá vegye és új párthatározattal tegye lehetővé, hogy az

egységes párt gondolatával szimpatizáló keresztény párti politikuskok a címében kibővített új kisgazdapártba beléphessenek. Ennek a kísérletnek eshetőségeiről nehezen lehet nyilatkozni, mert a kisgazdapárt nagyatyádi Szabó István mellett álló szárnyában erős a megalkuvás ellenes hangulat.

Másik eshetőségről is beszélnek, amely szerint Bethlen István gróf új pártot alakít, még pedig a maga kormányzati programja alapján, amelynek magjai a diszsidensek, azok a keresztény pártiak, akik ragaszkodnak Bethlen István személyéhez és a kisgazdapártból kilépő 20 főnyi csoport. Az esetben, ha e két terv közül egyik sem valósulna meg, mégis

megalakítaná a kormányt és a nemzetgyűlés legsürgősebb feladatainak elvégzése után, az új választásokat rendelné el.

Az ellenzék tegnap meg akarta indítani akcióját a nemzetgyűlés összehívását illetően. Minthogy azonban arról értesültek, hogy a nemzetgyűlést rövidesen összehívják, elállottak az akció megindításától. Az ellenzék a legközelebbi nemzetgyűlésen, amelyet tulajdonképpen a letartóztatott képviselők mentelmi ügyének elintézése céljából hívnak össze, — folytatja a kormány elleni támadásait.

A nemzetgyűlés összehívására az elnökség részéről ezideig még nem történt intézkedés.

Budapest, december 1. Illetékes helyről azt az értesítést adták, — hogy

a nemzetgyűlés kedden összehívásul.

Akkorára már megalakul az új kormány és megtörténik annak bemutatkozása.

A nemzetgyűlés napirendje a következő lenne: A kormány bemutatkozása, a kormányprogram, a kormányprogrammal felletti vita, a mentelmi jelentés felletti vita. A nemzetgyűlés azután folytatólagosan ülést tart és áttér ha egyéb dolog közbe nem jön, az indennitás tárgyalására.

▼ EGYHÁZ ÉS ISKOLA ▼

Alapítvány Baltazár püspök nevére. A hódmezővásárhelyi izraelita hitközség a hódmezővásárhelyi református ó-templom építésének kétszázéves évfordulója alkalmából Baltazár Dezső dr. püspök nevére az ottani református főgimnáziumnál 20,000 koronás alapítványt tett. A cselekedet magában hordja dícséretét.

A karácsonyi vakáció a református kollégiumban, a református főgimnáziumban és a tanítóképző intézetben az egyházkerületi határozathoz képest december 17-én kezdődik és 1922. évi január hó 3-ig tart.

Toronyavatás Kismarján. A kismarjai református egyház meg rongált templomtornya helyett kozadakozásból újat építettet Leel-Össy Árpád lelkész honvédtudomány és Fodor József közszéki igazgató kezdeményezésére. Boeska István falujának magyar kálvinista népe ünnepség keretében adta át rendeltetésének az új tornyot. Az ünnepi Lévay Mihály esperes mondott nagyhatású beszédet, Leel-Össy Árpád pedig a régi torony gombjában talált történelmi értékű emlékirat tartalmát ismertette a nagy közönség előtt.

Téli kabátra és ruhára

valóvelourokat, kötött kabátokat és garnitúrákat a legnagyobb választékban és legolcsóbban az

Arany Bika divatházban

(Arany Bika épület)

vásárolhat, állandó nagy raktár férfi és női gyapjuszövetek, feherneműek, selymek, bársonyok, sefirek, vásznak, kesztyűk és harisnyákban.

Debreczen követeli a lakásrendeletek hatályon kívül helyezését

Drágább lesz a villam és villamos áram is.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának rendes közgyűlését tegnap tartotta meg. A közgyűlést Miskolezy Lajos főispán nyitotta meg igen csekély érdeklődés mellett, mert a közgyűlés megnyitására mindössze tizenhét bizottsági tag volt jelen, a nem előadó tisztviselőkkel együtt. — A bizottsági tagok csak később és lassan gyülekeztek.

A megnyitás és a Nemzeti Hírszekegy meghallgatása után, a főispán elparentálta id. Kelemen Gábort. Majd tudomásul vette a közgyűlés a polgármesteri jelentést.

Két interpelláció.

Ekly József, aki interpellációt jelentett be, bejelenti, hogy attól eláll, mert az interpelláció tárgyára, a lakáshivatal elhelyezésére, vonatkozóan a polgármester megnyugtató felvilágosításokat adott neki.

Zelinger Ede a város és államrendőrség viszonyáról interpellál. A palotát az államrendőrség elfoglalta s a kérdés még rendezve nincsen. A volt főkapitányt kitétték a lakásából és ez a városnak javadalmi terhet is jelentett. — Nincs fixirozva, hogy az átvett épületért fizet-e bért a rendőrség, vagy sem. Szóváteszi, hogy az államrendőrséghez a színházi rend érdekében két hó előtt átvitt a polgármester s még most sem válaszolt a rendőrség, kéri, hogy a tanács védje meg a város vagyoni érdekeit s a közgyűlés tekintélyét.

Csóka Sámuel polgármester-helyettes előadja, hogy a rendőrséget a minisztertanács fejlesztette ki államrendőrséggé s kimondta, hogy ha a rendőrség bérhelyiségben helyeztetik el, akkor az állam fizeti a bért, ha már helyiség van, azt minden berendezésével, minden térítés nélkül átveszi. Így történt Debreczenben is, ahol elfoglalták kártalanítás nélkül a rendőrségi palotát s berendezését.

Ekly József: Elvitték még a lovakat is.

Csóka Sámuel: Ilyen értékes objektumot sehol az országban nem kapott az állam. Módot keresnek s kell találniok, hogy esetleg törvényhozás útján orvosolhassák Debreczen sérelme és több millió értékű vagyona ellenértékét megkapja. Kéri, hogy a város és a rendőrség közt a viszony jó, de arról nem tehet, — hogy az államrendőrség nem veszi figyelembe a város átiratait s nem válaszol. Majd személyesen lép érintkezésbe a rendőrség vezetőjével.

A választ az interpelláló és a közgyűlés is tudomásul vette.

Csökkenteni kell a szeszemélyzetet.

Az 1921. évi költségvetés jóváhagyását s az erre vonatkozó észrevételeket tudomásul vette, ezek között azt, hogy a személyzetet csökkentsék, mert a nagy személyzet javadalmazásához neki

is hozzá kell járulni s ez nagy terhet jelent. Használja ki a város jobban a rendelkezésre álló munkaerőt.

A mezőgazdák nem fizetnek vámot.

A közlekedési adóról szóló szabályrendelet tárgyalása kapcsán szóváltott és kifogásolta Ekly József, hogy néhány nap óta a helybeli fogatokról is szednek a sörpompónál vámot. Ez nagy megterhelhetés. A tanács egyebet sem tesz — azt kell már mondanunk — mint adóterheket gondol ki.

Vásáry István dr. tanácsnok kijelentette, hogy a vámszedés jogosult, mert csak a mezőgazdasági járművek és fogatok vámentesek. Arra, hogy a tanács csak adóterheket gondol ki, azt feleli, hogy a tanácsnak az a kötelessége, hogy jövedelmekről és a szükségletek fedezéséről olyan módon gondoskodik, amint az módjában van.

A városi tisztviselők és alkalmazottak kiküldetési napidíját 240 koronától 50 koronáig állapította meg. Budapestre való kiküldetésnél ez összeg kétszerese jár.

Vizsgálat a tűzoltóságnál.

A városi hivatásos tűzoltóság szabályrendelet tárgyalásánál Ekly József kifogásolta, hogy a tűzoltó főparancsnok meghívás esetén nem tartozik próbaidőt tölteni. Helyteleníti, hogy az önkéntes tűzoltóságot, amely igen értékes testület, jogaiba vissza nem helyezték, kéri a közgyűlést, hasson közre ilyen irányban a tanácsnál. Megemlítette a fennálló surlódást s panaszolta, hogy az önkéntes tűzoltók felszereléseit és vagyonát lefoglalták a hivatásos tűzoltók részére.

Tóth Emil dr. ismertette, hogy megkísérelték már, hogy plattformot találjanak a békés megegyezésre, de az önkéntes tűzoltóság az oka, hogy a megegyezés nem sikerült.

Sztankay F. Béla főlshóvalása után, a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatokat és Márk Endre indítványára a tűzoltóság ügyének megvizsgálására Tervey Tamás dr., Jóna István és Tóth E. dr. tanácsnokokat küldte ki.

A város nem építi föl a kislakásokat.

Kimondta a közgyűlés, hogy a kislakások ügyében a kereskedelmiügyi miniszter által szabott feltételeket nem fogadja el, így a feltételek mellett nem építi fel, — hanem följárni ingyen telket s 4 millió koronát 25 évi időre 2 és fél százalék mellett, valamint 4 millió kor.-t és telket bocsát rendelkezésre az egyetemi tanári lakások építésére.

Debreczen a lakásrendeletek eltörlését kívánja

Hosszu vita indult meg a népjóléti miniszternek a debreczeni lakásügyi hatóság felállítására vonatkozó rendelete és ennek kapcsán Hódmezővásárhelynek és Szentésnek a lakásrendelet hatá-

lyon kívül helyezése tárgyában kelt fölirata körül. A tanács azt javasolta, írjon föl a közgyűlés a kormányhoz, hogy a lakásügyi illetek átengedése ellenében a lakásügyeket a város maga akarja kezelni s az erre szükséges költségeket a közgyűlés a tanácsnak rendelkezésére bocsátja, de hangsúlyozza azt az álláspontját, hogy minden lakásrendelet hatályon kívül helyezendőnek tart s ragaszkodik ahhoz, hogy a lakások a tulajdonosok szabad rendelkezésére bocsáttassanak.

Márk Endre hivatkozik arra, — hogy ő rendkívüli közgyűlés megtartását javasolta ez ügyben, — hogy még a rendelet életbeléptetése előtt tiltakozni lehetett volna a rendelet ellen. Módot kellett volna adni a közgyűlés tagjainak a megnyilatkozásra, ami nagyobb súlyt adott volna a tiltakozásnak. Gyakorlati példákkal kell megvilágítani a tiltakozásukat. A rendelet értelmében bárkit oda költöztethetnek a tulajdonos nyakára, aki neki tetsző lakónak szívesen adna lakást, olyan lakókat akiket minden kellemetlen vagy karos voltuk mellett is tűrni tartozik. Soha ilyen prepotenciával nem mertek föllépni. Tudja, hogy ez a bomlott agyu gondolat nem a Debreczenből küldött Bernolák Nándor kiváló jogi esztétől tett ki, hanem ez a rendelet már ott várta őt készen s míg az elődjét nem tudták lépni vinni ennek a kiadására, addig őt bele tudták vinni. A lakások szabad forgalma esetén több lakás volna, mint most. Törölni kell az összes lakásrendeleteket. De amíg fennáll egy lakásrendelet is, állami közeg ne dirigálhasson a lakásügyekben.

Tervey Tamás dr. is a tiltakozás álláspontján áll. A tisztviselők szempontjából azonban némileg van szükség lakásrendeletre. Tudomása van arról, hogy a Görbe-utcán egy szobából, konyhából, fürdőszobából és mellékhelyiségekből álló kis lakásért havi 6000 koronát, egy másik rossz állapotban levő kétszobás lakásért évi 36,000 korona bért kértek. Nem minden háztulajdonos ilyen, de amelyik ilyen lelketlen azzal szemben kell lakásrendelet. A lakásrendeletek több gyűlölséget keltettek, mint a háboru. valósággal vadállatokká, ellenségekké tette az embereket, a háztulajdonosokat és lakókat egymással szemben. Dacára régi szerzett jogainak, a háztulajdonos soha sem kaphat igazat. Ha már van lakáshivatal, annak jó vezetését kívánja. Legyen bíró a vezető.

Szentpéteri Kun Béla dr. a szövegezés megváltoztatását kívánja először akar kifejezést adni a tiltakozásnak. Vezetőül nem bírót kíván, mert ez a közigazgatásban nem vezet jóra. Itt ugyanis nem rideg objektivitásra, hanem megértésre van szükség. Rámutat a lakásrendeletek alkalmazásával előálló igazságtalanságokra és hibákra.

Márk Endre, Zelinger Ede és az előadó felszóvalása után a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát, kibővítve a föliratot az elhangzott érvekkel és szövegezésel.

A kormányzó debreczeni látogatásával fölmerült több kiadást

a közgyűlés egyhanguan megszavazta.

Fölemelték a villamos és a villany árát.

Ismét több fölszólalás hangzott el a villamos vasuti menetjegy-árak emelésének kérdésénél.

A tanács javasolta ama megállapodás elfogadását, hogy a társaság 8—9 koronás áramárát fizeti, ezzel szemben a *vonaljegyek árát 4 koronára, a szakaszjegyek árát 3 koronára december 1-től emelheti* s tartozik a Csapó-utcán létesített szakaszhatárt megszüntetni.

Fejér Ferenc dr. kifogásolja, — hogy a Helyi Vasut nappal is gőzmozdonyal tolat a Piac-utcán s a mozdony borzasztó nagy füstöt csinál. Követeli, hogy a városban járó mozdonyait a társaság kokszzsal fűtse.

Ekly József a nappali árú, különösen szén- és tüzfakirakodást kifogásolja. Kívánja, hogy a Köz-
vágóhídi vonalon a villamosok a sorompóig járjanak.

Szentpéteri Kun Béla dr. követeli, hogy a Baromvásártéri villamost járassák a barakokig, mert ott igen sok ember lakik.

Tervey Tamás dr. kevesli az áramárát, amit a társaság fizet s követeli, hogy a társaság fizesse jobban a személyzetét.

Zelinger Ede fölszólalása után, Aberle Raymond főmérnök adott szakszerű felvilágosítást az áramszolgáltatás kérdéséről, — végül Vargha Elemér dr. főjegyző előadó kijelentette, hogy az elhangzott kívánságokat a társasággal közli s igyekezni fog a tanács azoknak érvényét szerezni.

A közgyűlés elfogadta a tanács előterjesztését és utasította a tanácsot, hogy indítsa meg a tárgyalásokat a villamos vasut megváltása kérdésében.

Elfogadta a közgyűlés a tanács már ismertett előterjesztését a *villamos áram árának 16—21 koronára való felemelése tárgyában*, azzal, hogy az alacsonyabb árat fizető legkisebb mennyiségű áramot évi 250 kilowatt órában állapította meg.

A tisztviselők segélyt kapnak.

A városi tisztviselők és alkalmazottak részére kért segélyt egyhanguan megszavazta a közgyűlés, azzal, hogy az jóváhagyás bevárása nélkül, azonnal előlegként kifizetendő.

A határozat kimondása után Csóka Sámuel polgármester-helyettes hálás köszönetét fejezte ki a közgyűlésnek a tisztviselők nevében.

E tárgynál Ekly József kifogásolta, hogy az adóhivatalban sok az ember, sok olyan van, aki helyesen írni s összeadni sem tud. Ezzel szemben kis szobában 15—16 ember szorong s még a könyveket sem lehet elhelyezni. Kéri a létszám csökkentését s új helyiségekben elhelyezését a hivataloknak.

A közgyűlés e tárgyban vizsgálatot rendelt el.

A közellátási hivatal elszámolása.

Rendkívül hosszas vita, számos fölszólalás után a közgyűlés 22 szavazattal 11 ellenében elfogadta a közellátási hivatal fel-számolására kiküldött bizottság s a tanács ezzel egyező javaslatát,

Mivel vádolják Rakovszkyt, Andrásyt, Beniczkyt és Sigrayt?

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, dec. 1. A mentelmi bizottságnak a letartóztatott képviselők ügyében tartott üléséről az előadói jelentést Rubinek István elkészítette és ez a jelentés most került ki a nyomdából.

A jelentés a büntető törvényszéknek és a kir. ügyészségnek a nemzetgyűlés elnökéhez intézett megkeresésével kezdődik, amely két irat a királypucss elözményeit és a négy képviselő bűncselekményeit pontosan körülírja és kéri, hogy a képviselőház a mentelmi ügyvet utólag függesse fel.

A megkeresésben igen érdekes dolgok jutnak napvilágra. Meg-erősítik ezek a megkeresések azt, hogy

a király Rakovszkyt miniszterelnökül nevezte ki, Sigray grófot pedig Nyugatmagyarország kormányzójává. Kiderült, hogy Beniczky Ödön a budapesti helyőrségnek a király részére való megnyerése érdekében dolgozott. Andrásynak azt rójjá fel bűnül az ügyészség, hogy mint külügy-miniszter az egész csínyben részt vett.

Az ügyészség irata szösz szerint közli azokat a proklamációkat, amelyeket a király Sopronba való bevonulásakor a lakossághoz intézett és közli Sigray grófnak az egyes katonai parancsnokságokhoz intézett körtáviratát is, melyben a tényleges helyzetet jelenti és felszólítja a katonai parancsnokságokat arra, hogy a helyőrségek a királynak tegyék le az esküt, minden előző eskünek érvénytelenné nyilvánításával. Érdekes megemlíteni, hogy

a kabinetben nem Lehar, hanem Schnetzer tábornok volt kiszemelve hadügyminiszterre

Az ügyészség a büntetőtörvénykönyv 152—53—54—55. §-ai alapján lázadás büntette miatt kívánja felelősségre vonni a négy politikust.

Ezután a jelentésben a következő kérdések eldöntése következik:

Illetékes bíróság kérte-e ki a képviselőket, nem forog-e fenn zaklatás esete és kimeríti-e a vá-

amely szerint a közgyűlés tudomásul veszi a négy és fél évi működés mérlegét, amely szerint a mérleg 8.100.000 koronánál nagyobb tiszta nyereséggel zárult. A közgyűlés köszönetet mondott Schwartz Vilmos igazgatónak, a vele működött tisztviselőknek s az igazgatónak a tiszta nyereség 2%-át a tisztviselők összességének az 1%-át, a felszámoló bizottságnak az 1920 augusztus havától 1921 márciusáig terjedő idő alatti elért tiszta nyereség 5%-át, a felügyelő-bizottság tagjainak 3000—3000 koronát szavazott meg. A perek és függő ügyek lebonyolításával Magoss György dr. főügyészt és Schwartz Vilmost bízták meg, azzal, hogy a függő ügyek összegeit tartalékolják. A fennmaradó tiszta nyereséget a létesítendő községi takarékpénztár alapjaként külön kezelik,

zolt tény valamelyik bűncselekmény tényálladekát.

A jelentésnek indokolási része az 1867-ik évi XII. t.-c. 47. §-nak az ugynevezett delegációs törvénynek magyarázatával és ismertetésével kezdődik, amikor is a Bösörményi László esetből kifolyólag elvi döntést hozott a Ház az országgyűlés két tagjának kivátságaira vonatkozólag a felelősség és sérthetetlenség kérdéseire vonatkozólag. Ezután foglalkozik a jelentés azzal, hogy miként alakult a helyzet akkor, a midőn Milesevics Szvetozár és Budiszavlevics Szerگون képviselőket ugyanilyen körülmények között tartóztatták le. A jelentés megállapítja, hogy a miniszterelnök van hivatva, hogy a mentelmi jogban rejte sérthetetlenségi kérdést eldöntse, amikor a bűnügyi eljárás a képviselő le nem tartóztatása tekintetében hátrányt szenvedne. Kifejti, hogy a képviselők letartóztatásának nemcsak tettenérés esetében van helye, hanem olyankor is, amikor az ország belső biztonsága és az ország rendje feltétlenül megkívánják az ilyen képviselők azonnali letartóztatását. Ez természetesen csak olyan esetben alkalmazható, amikor a nemzetgyűlés és mentelmi bizottság nincs együtt és az összehívással járó késedelem a nem zetre veszítivel járhatna.

Az előadó jelentés igazolja azt, hogy

a jelen esetben az összes érdekelt politikussal szemben a tettenérés esete is megállapítható,

megállapítható az ügyészség átirata szerint is, de ettől eltekintve magasabb állami érdekek is azt követelik, hogy a kormány kényszerrendszabályokhoz nyuljon.

A jelentés javasolja, hogy a Ház adja meg a kormánynak a letartóztatás miatt a felmentést s mondja ki, hogy Rakovszky István, Beniczky Ödön, Andrassy Gyula gróf és Sigray Antal gróf letartóztatása által a mentelmi jog sérelmet nem szenvedett és függesse fel utólag a letartóztatásban levő négy képviselő mentelmi jogát. (MTI.)

Egyéb ügyek.

Elrendelte a közgyűlés a Hadházi-ut 16. számú háznak árverésen való eladását. A kikiáltási árat 80.000 koronában állapította meg. Elrendelte a viztorony mellett levő ut burkolatának 90.000 korona költséggel való helyreállítását.

A nyilvános vigalmak, mutatóványok, előadások engedélydíjának összegét az eddiginek huszszorosára emelte föl, ami 200.000 korona jövedelemnek felel meg. Az iparendély díjakat 10 koronáról 200, 20 koronáról 400 koronára emelte.

Egyhanguan magáévá tette Vársary István dr. tanácsnok nagyszabású memorandumát a városi tisztviselőket ért anyagi sérelmek orvoslása tárgyában.

A világitási vállalatnak kar-

wini szén szállítására 3 és fél millió korona hitelt szavazott meg a közgyűlés.

Elhatározta a közgyűlés, hogy muzeumi segédőri állást szervez és Zoltai Lajos tb. igazgatónak kiváló érdemeiért és fáradhatatlan munkásságáért jutalmat szavazott meg.

Egy konkrét kérelem kapcsán érdekes vita fejlődött ki a telekértékelés törlése, vagy fentartása körül. Markovits Elemér dr.-ral szemben, aki a törlés mellett foglalt állást, Fejér Ferenc dr. és Vársary István dr. hatalmas érvekkel mutatta ki az adó helyességét, igazságos és jövedelmező voltát. A közgyűlés az adó fentartása mellett határozott.

Néhány ügy elintézése után, a főispán a közgyűlést 2 órakor félbeszakította s annak folytatását péntek reggel 9 órára tűzte ki.

A korona 0-82¹/₂

Budapest, december 1. A valutapiac zárata ez volt: Napoleon 2650—04; angol font 2965—85; dollár 708—18; francia frank 4820—80; márka 395—405; lira 2920—80; osztrák korona 12 és egynegyed—13 és egynegyed; rubel 41—43; lei 560—70; szokol 790—800; svájci frank 137—39; dinár 1010—1050; lengyel márka 20—21.

Utótőzsdé: A valutapiacra a berlini nyitás hatása alatt és a zürichi korona magasabb jegyzés előre várásában a márka és osztrák korona kivételével az összes valuták el-lanyhultak. A márka az utótőzsdén 407-ig szilárdult, később 403-ig esett. Osztrák korona tartott, ezres 12 és háromnegyed; 10 ezres 11 és fél; dollár erősen lanyhult 687; dinárban, szokolban. Leiban csekély forgalom alakult ki. Dinár 1030; szokol 790—92. A nyugati valuták erősen lanyhultak, sok árut dobtak a piacra, de vevő nem akadt reá; Napoleon 2650; francia frank 49; svájci frank 138; angol font 29; lira 2925.

Nem hivatalos értékek: Ezüst korona 34 és fél; forint 93—94.

Zürichi zárlat: Berlin 265; Holland 187 és fél; Newyork 526; London 2110; Páris 3715; Milánó 2195; Prága 560; Budapest 0.82 és fél;

A buza ára.

A mai terménytőzsdén a mér-sékeltebb kínálat ellenére az irányzat továbbra is lanyha. A buza ára ujjabb egy koronával esett. A rozs 50—60, a zab 30, a tengeri 20—30 fillérrel lett olcsóbb. A vevők továbbra is nagyon tartózkodók és ma árut a piacon elhelyezni nagyon nehéz. Árpa, köles teljesen üzletelen. Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2260—310, egyéb 2250—300, rozs 1475—500, sörárpa 1925—75, takarmányárpa 1800—75, köles 1850—900, zab 1550—80, tengeri 1950—75, repce 30—32, korpa 1070—90.

A liszt és őrlemények piacán a helyzet ugyanaz, mint a terménytőzsdén. Árak névlegesek. Liszt 0-ás 40, főző 29, kenyérliszt 22, egységes rozsliszt 20—22. A korpa ára 10 fillérrel esett.

Előadás a gazdáknak. Az idei gazdasági előadások sorozatát G. a s s Gyula gazdasági akadémiai tanár előadása nyitja meg. E kiváló szakember december 4-ikén, a ránk jövő vasárnap délután 4 órakor „A háború és a talajerő fentartása” címen tart előadást a Polgári és Gazdakörben,

• HIREK •

Milliomos lett a mosolyával?

Jim Joe szegény kínai kuli volt a nagy kínai birodalom valamelyik kis városában. Mikor már nagyon ráunt sok nyomorúságára és attól tartott, hogy még mosolyogni is elfelejt, vándorbotot vett a kezébe és egész Mexicoig meg sem állt.

Auga Prietaban állapodott meg és nehéz munkával egy kis tőkét szerzett magának, ezzel azután boltockát nyitott.

Jim Joet nagyon hamar megszerették a vevői, mert egy nagyszerű tulajdonsága volt: mindig mosolygott. Mosolyogva nyitotta ki az első kis üzletét, azután a másodikat, harmadik üzletével a könnyű muzával kezdett kacérkodni, mert az egy kabarészerű kis színház volt, mosolygott minap is, amikor a város legnagyobb vendéglőjét nyitotta meg és azóta is folyton mosolyog, ami nem is nagy csoda, ha tekintetbe vesszük, hogy szorgalmas munkájával és állandó, barátságos mosolyával egy negyed millió dollárnyi vagyona tett szert rövid pár év alatt, a szegény, nyomorult kuliból kiváló üzletemberré vedlett Jim Joe.

A Népszerű Főiskolai Tanfolyamon vasárnap, december 4-én dr. Millekker Rezső helyett dr. Máday István egyetemi tanárség fog érdekesnek ígérkező előadást tartani a kísérleti pszichológia újabb problémái címen. A jövő héten kezdődnek egyébként azok az orvosi előadások, amelyeket a Népszerű Főiskolai Tanfolyam bizottsága, mint póttanfolyamot illeszt eddigi előadásához s amelyek iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. December 6-án dr. Huzella Tivadar a társadalom betegségeiről, 9-én dr. Máday István az abnormis gyermekekről, 13-án dr. Verzár Frigyes a rádiumról tart előadást. Erre a három előadásra jegyek a jogkari dékáni hivatalban a következő árakért váltható: 10 K. tisztségviselőknél és munkásoknál 3 korona, egyetemi hallgatóknál 2 korona.

Eljegyzési hír. Faltay Pál, a Futura kirendeltség helyettes vezetője eljegyezte Petry Edithkét Nagyváradról. (Minden külön értesítés helyett.)

Lakáshivatal — sóhivatal? A Bernolák-féle lakásrendelet tudva levőleg november 20-án életbelépett Debreczenben. A lakáshivatal azonban e nevezetes dátum óta nem működik. A folyamatban levő ügyek megálltak. Tárgyalásokat nem tűz a hivatal, lakásigazolványt ki nem ad, végrehajtásokat nem rendel el. A lakáshivatal ezen kényszerű szünetelésére sok kellemetlen következménye van. Mert más az, ha nincs lakáshivatal! De ha van, senki sem költözhet se ki, se be, ha nincs lakásigazolványa, mert lakásügyi kihágást követ el. Am nincs hivatal, mely ezeket a kellemetlen cédulákat kiállítsa. — Hova forduljon a közönség? Bizonyára a sóhivatalhoz...

Téli sapkák fülvédővel, bélelve legolcsóbban beszerezhetők Frank Imrénél, Piac-u. 43.

Selymek, szövetek, velaur chifonok, bársonyok nagy választékban FRANK SÁNDOR nőidivat cégnél, Piac-utca 42., Pannonia-szálló alatt.

Budapesten keresik a Petőfi-téri rablógyilkost.

Az újabb adatok is megegyeznek a régebbi személyleírással.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

A Petőfi-téri rablógyilkosság ügyében a rendőrség szorgalmasan gyűjti az adatokat.

Tegnap reggel jelentkezett a rendőrségen Pataki Erzsébet, Ispotály-utca 1. szám alatti lakos, aki éppen abban az időben, amikor a gyilkosság történt, a házuk kapujában egy ismerőst várta. — Láta, amikor egy, a személyleírásnak megfelelő ember, föltevése szerint a rablógyilkos, menekült és a templomnál egy üres üveget eldobott.

A leány fel is vette az üveget s behozta a rendőrségre. Az üveg ásványvizes üveg, amelynek jobb oldalán a vignetta le van szakítva. Az üvegen érzik, hogy abban bor volt.

A rendőrség most kéri a kormárosokat és italmérőket, hogy ha valamelyiknél egy, a személyleírásnak megfelelő ember, a most leirt üveggel jelentkezett és bort vásárolt szombaton, jelent-

kezzék a rendőrségen és adja elő adatait.

A gyilkosság után városszerte rebesgették, hogy a Kramer Gyulát kísérő hivatalnok is gyanús és összeköttetésben van a rablótámadással. — A rendőrség őrizetbe is vette Kulcsár Katalint, azonban ártatlansága teljes mértékben kiderült és a nyomozás semmi gyanura alapot adó adatot nem produkált és a leányt tisztázta, ezért a rendőrség el is bocsátotta a leányt.

Mindazok az adatok, amelyeket a rendőrség újabbán kapott, — megerősítik az első ízben nyert, bár hiányos személyleírást, hogy a tettes sötét ruhában volt, láb-szárvédőt, vagy csizmát, kalapot viselt s parasztos külsejű volt.

A nyomozás számai Budapestre vezetnek s így a rendőrség oda is kiterjesztette a nyomozást. Több debreczeni detektív utazott Budapestre, hogy ott nyomozzon.

Az izr. nőegylet jótékony délutánja. Vasárnap délután és este a Zenedében jótékonycélu kulturést rendez az izr. nőegylet. Lőránt L. József hírlapíró szabad-előadást tart, a templomi énekharénekel, közben Fischer főként néhány komoly operarészletet fog élvezetel szerezni a közönségnek. Várakozással tekint a zenekedvelő közönség Lukácsné Váczy Jolán zongoraművésznő szereplésére, akinek ez lesz az első koncertje Debreczenben. Végül Simon Lili urleány fog verseket szavalni. Jegyek már csak korlátozott számban Ledererné nőegyleti elnöknél.

Lakásuzsora. A városi tanács rájött, hogy a városi lakásokkal s üzletekkel üzérkednek. Egyes helyiségeket a város tudta nélkül másnak adtak ki, vagy esendes társakat vettek be, akiket nem jelentettek be a városnak s magas lépési díjakat fizetettek velük. A tanács legutóbb kimondta, hogy az ily visszaéléseket nem tűri és a szerződést így megszegő bérlőknek felmond.

Villamos szakmába legkomplikáltabb munkákat legpontosabban készít és javít FÖLDVÁRI Debreczeni Első Elektrotechnikai gyár, Széchenyi-utca 55. Tefon 168.

Levélpapír különlegességek a „MÉLIUSZ” könyv és papírkereskedésben.

DOLLÁRT

és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legolcsóbban vesznek

SIMON GYÖRGY
Debreczen, Kossuth-utca 11.

Apai hagyomány. Ezen a címen az Egyetértés november 25-iki számában tudósítás jelent meg Molnár Sándor hajduhadházi lakos öngyilkosságáról. Ez a tudósítás, mint értesülünk, téves információ alapul. Molnár Sándort ugyanis igen derék, jóra való embernek ismerte mindenki! Szorgalmas ember volt, aki munkájával kevés örökölt vagyonához negyven hold földet szerzett, mást megbecsült, családjával a legpéldásabb egyetértésben élt s azt nagyon szerette. Egyáltalán nem volt italos ember, a kormosmák ajtaját soha ki nem nyitotta. Öngyilkosságának oka nyilván pillanatnyi elmezavar lehetett s halála az egyszerű, de mindenki által tisztelt családot borított mély gyászba.

Vendégszónoklat a Deák Ferenc-utcai izr. templomban. Dr. Friedman József hevesi főrabbi ur szombaton délelőtt 10 órakor a Muszaf istentisztelet keretében vendégszónoklatot tart. Az elnökség.

Fancsovits nővérek tánciskolájában 3-án új gyermek, felnőtt és shimmy tanfolyam kezdődik. Beiratkozni Batthyány-u. 10. szám.

Csak karácsonyig

Divatkalap 450
Pichler-kalap 600
Nyulszőr-kalap 750
Fehér ing kltűnő minőség . 625
Zefir-ing 2 gallérral . 690
Puha gallér 35

Saját fehérnemű salon.

Herman és Friedman

Piac-utca 10., Bikával szemben
Gyönyörű ajándéktárgyak a kirakatban,
okvetlen nézze meg

Meghívó. A Vörös-Kereszt választmánya nevében felkérem az összes alapító és rendes tagokat, valamint a nemes csl iránt érdeklődőket, hogy folyó évi december hó 2-án, pénteken délután fél 4 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó vörös kereszt nagy gyűlésre minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Külön meghívó az idő rövidségére tekintettel kibocsátva nem lett. Tárgy: Ibrányi Alice, a Vörös-kereszt rendfőnöknőjének előadása a Debreczenben felállítandó s különösen a közép-osztályhoz tartozó nők elhelyezkedésére fontossággal bíró főápolónői tanfolyam megszervezése és működéséről. A terem fűtve lesz. Debreczen, 1921. évi november hó 29-én. Komlóssy Dezső helyettes elnök.

A Debreceni Székely Társaság f. hó 3-án, szombaton, d. u. 5 órakor rendezi első műsorral egybekötött, családi összejövetelét a Menekültügyi Kirendeltség (Simonffy-u. 1. c. I. em.) helyiségeiben. A Társaság minden hónap első szombatján meg fogja ismételni ezeket a közgyűlés formájában történő összejöveteleket, hogy módot nyújtson tagjainak a barátságos eszmecserére s ápolja a tagtársi együttérzést és összetartást. A márosos közgyűlésre belépő-díj nincs.

Hirdetmény. Azon katonai hadiövegek és árvák részére, akiknek már nyugdíj kimutatása kéretett, de még nem utalványoztatott, a 42.635—921. P. M. rendelet értelmében adható előleg kifizetése a népjóléti hivatal pénztára (Miklós-utca 23.) által 1921 december 2—3. és 5-én fog eszközöltetni. Figyelemzetnek az érdekelt felek, hogy a 10—921. Eln. Nj. M. rendelet értelmében csak azok kaphatnak előleget, akik a jelentkezés alkalmával igazolni tudják azt, hogy a férj, illetőleg családapa eltűnt vagy elhalt; de a leszerelés után járványos betegségben elhalt hátramaradtjai előleget nem kaphatnak. Igazolással bemutatható fogságból irt levelezőlap, katonai, vagy vöröskereszt egyleti igazoló levél, végül halotti anyakönyvi kivonat vagy más hatóság okmány.

Már a kaput is ellopják. A lopások veszedelmes módon kezdnek elharapózni s a tolvajok vakmerősége már igazán nem ismerhatárt. Tegnap délután 6—7 óra között Menyhárt József Libakert Szegfű-utca 5. szám alatti lakos házában a kapuját emelték ki sarkvasastól, mindenestől együtt. Tóth János Szegfű-utca 10. szám alatti lakos udvaráról pedig az elmult éjjel egy negyedölnyi hasábfát emeltek el. A károsultak panaszára nyomozzák a tetteseket.

Szívárvány címen új szépirodalmi folyóirat indult meg a különösen háborus verseivel nagy népszerűségre szert tett Hangay Sándor szerkesztésében. A csinos kiállításban s gazdag tartalommal megjelenő folyóirat a magyar író világ kimagasló egyéniségeit gyűjtötte maga köré abban a munkában, melyet a magyar nemzeti irodalom minden más céltől mentes művészi fellendítéséért végez. A folyóirat Budapestben jelenik meg havonta egyszer. Egyes szám ára 30 korona.

A második tusz-szállítmány körülbelül december közepén érkezik meg Rigából magyar területre. A hadifogyók vonata november 15-én indult el Moszkvából Riga felé. A hazaérkezők névsorában több szabolesmegyei, illetve nyíregyházi illetőségű tiszt között mindössze egy hajdumegyeit találtunk, Kiss István főhadnagyot, ki földesi illetőségűnek van feltüntetve.

Dr. Öreg Béla nyug. kir. járás-bíró ügyvédi irodáját Deák Ferenc-u. 3. szám alatt (Royal-épület) megnyitotta.

Értesítés. Általános benzinhiány miatt, a derecskei Autubusz csak kedden és csütörtökön közlekedik. Kedden Ujfaluból indul Debreczenbe reggel 6 órakor és vissza fél 3 órakor Ujfaluba. Csütörtökön reggel 4 órakor indul Debreczenből Ujfaluba és délután fél 1 órakor indul vissza Debreczenbe.

Megnyílt Berzéki fényképészeti műterme Piac-utca 38. sz. alatt. Készülnek gyermek felvételek, családi képek, fényképnagyítások a legjobb kivitelben.

A madarasi király Szemere György regénye Mühlbeck rajzai-val most jelent meg a Milliók könyvében. Ára 10 korona. Kapható a „Méliusz” könyvkereskedésben.

Rengeteg a móka, meg a tréfa Bugyi Sándor civis kalendáriumában, amely most jelent meg. — A Bugyi Sándor háromszínű arcképpel ellátott naptár kapható az újságárusoknál, könyvesboltokban és tőzsdékben, továbbá a kiadóban, Csapó-utca 10. sz.

Karácsonyi vásár olcsó árakban fehérneműk, kalapok, nyakkendők és meleg alsókban. Werner Sándor uri divat üzletében. Neumann M. helyiség.)

Használt ingeit ujjaalakitja — Fehérnemű üzlet, Arany János-utca 15.

Tanulónak négy középiskolát végzett, jó házból való fiút fizetéssel felvesz a „Méliusz” könyvkereskedés.

Legszébb és legkedvesebb karácsonyi ajándék egy fénykép Kozmann és Tsa műterméből, Piac-utca 44. sz.

Völegényi kelengyét hozott árukból mérték után pontosan és olcsón készít a Fehérnemű üzem Arany János-u. 15.

Jobb esaládnál ellátást keresek lakással. Cim a kiadóban. 4999

Női és leányka felöltők már 1500 koronától feljebb, továbbá ruhák, kosztümök, bluzok nagy választékban FRANK SANDOR nőidivat cégnél, Piac-utca 42., Pannonia-szálló alatt.

Voltam a Népkonyhán.

A nyugati sorra szorult étkezde. — **Mezítalános gyerekek a vendégek.**

A napsütés ugyan gyönyörű volt tegnap délután, de a csipős hidegü téli szél könnyet facsart a szememből, amint végig mentem a Hatvan-utcán, hogy Debreczen nyomorúságát nézzem meg, amint fagytól piros-kéken betárolt egy ajtón, hol egy kis meleget kap izelítől az ételtől, mely most különösen kegyetlen mindenkihez.

Rövid híradás jelentette tegnap a reggeli lapokban, hogy a városi Népkonyha december elsején a Nyugoti-sor 48. szám alatt megnyílik. A szürke hír mögött az emberi nyomorúság ijesztő nagyságát sejtettem meg s látni akartam: kik azok, akiket a népkonyhára zavar a nincsetlenség s decembernek borzongató hidegje. Az utcákon járva a déli órákban sok-sok ödöngő ember páriát láttam, gyakran behúzódva egy kapumélyedésbe, hogy rongyokba bugyolált testét ne vágja egy a hi-

Bonyodalmak a földvagyonsváltás körül.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Sem az állam, sem a gazdák nem sokat törődtek eddig a vagyonsváltással. Sokan meg abban a meggyőződésben voltak, hogy a kedvezményes váltás ára a törvény életbeléptetésétől számított nyolc hónap alatt, tehát tavaszig kell befizetni. Most, miután kör-mére égett mindenkinél a dolog, van nagy lótas-futás. A gazdák a bankokat is valósággal megrohanják kölcsönpénzért. Mások áruikat pocskolják el olcsó pénzben.

De pénzt kell előteremteni, mert december 7-ig be akarja mindenki fizetni a vagyonsváltást, ezideig ugyanis 1000 koronás áron meg-

deg kegyetlensége. Apró gyermekek csapatát láttam kiömleni az iskolák kapuin hiányos öltözetekben. Néha meg is figyeltem egyet-kettőt, ki ment egy darabig a sorban a többiekkel, aztán egyszer csak beállt valami utcai árus mellé és sóvár szemmel nézte, leste, várta: nem dobnak-e a rakott asztalról az ő számára valamit. Akár egy darab krumplicukrot, akár egy kolletnél jobban megsütött vagy vizes tökök. Ezek számára, sejtettem, nem igen főznek otthon ebédet, mert akkor ujjongva, viháncolva futnának baza a kiellen téli utcáról. Az ő számukra az utca kell, hogy ebédet adjon. És az utca nem igen bőkezű.

Az elaggottak, keresésképtelenek, serdületlő gyerekekről gondoskodni kell és sohasem lehetett időszerűbb a népkonyha újra üzembe helyezése, mint 1921-ben, amikor minden eddigi felül muló tömegnyomor réme ijesztget még itt Debreczenben is, hol a felületelen nézők előtt a jól-tápláltság látszata terpszekedik.

A város kezelésében már több mint egy évtizede állott fenn népkonyha a téli hónapokban s csupán az elmúlt esztendő mindenféle hányattatása tette lehetetlenné, hogy tavaly helyiség nélkül maradván nem tudott segíteni a rászorultakon.

Néhány éven keresztül a Péterfia-utca 28. szám alatt volt a népkonyha helyisége, de tavaly a hadsereg céljaira vették igénybe s csak ezen a télen sikerült a Nyugoti-sor 28. sz. alatti kocsma, illetve tánchelyiség kibérelésével segíteni hajléktalanságán.

A népkonyha vendégei.

... Amint megyek végig az utcán, előttem és mögöttem sápadt és didergő gyermekhad szaporodik tekintélyesre s midőn elérem a népkonyha bejáratát, félénken bujnak be utánam az ajtón. Tisztességtudóan köszönnek s előkotorásszák rongyaik közül az ebédjegyet, amit a Népjóléti Hivatal állított ki számukra. Százharminc ebédre szól ez a névre kiállított jegy s az iskola igazgatójuk és a népjóléti hivatal pecsétjét viseli.

Mosolygós arcu öregasszony fogadja a gyereksereget s leülletti a falócákra a kecskelábu hosszú asztal mellé. A helyiségben nagy faze-kakban áll az ebéd: gulyás leves. A gyerekek kék-piros püffedt arca lassan kiderül a melegtől s szemük felcsillan, midőn elbük teszik a párolgó ételt. Ma még kanalat sem hoztak magukkal, pedig a népkonyhán nem adnak evőeszközt. Az öreg főzõasszony kisegíti õket:

— Nesztek gyermekeim, itt a kanál, de holnapra már hozzatok magatokkal.

Az egyik kisleány arca hirtelen elborul. Ugy látszik, ő nem fog tudni honnan kanalat hozni...

Mialatt az apróságok a levest szörbölik, egyre nyílik az ajtó s

valthatja a reá eső gabona méter-mázsáját. December 7-én már, — mint az „Ujság” értesül, 2537 korona váltásárat kell mázsánként fizetni. (Tegnap délután a buzát a forgalomban már 2050 koronáért vették Debreczenben!) Ugy látszik, hogy a gabonaváltás ár mindig több lesz, mint a gabona forgalmi értéke. A debreceni Gazdasági Egyesület távirati sürgetésére, mely szerint kéri, hogy a hadikölcsönöket és pénztári elismervényeket a törvény által előírt összegben fogadja el a pénzügyigazgatóság, ezideig még válasz nem érkezett.

megdöbentően toprongyos öregek, férfiak és nők tipegnek befelé.

Neuhauser Lajos, a népjóléti hivatal ellenőre megy elbük, hogy a jegyet, vagy az ebédért járó 6 koronát átvegye.

— Kezét csókolom nagy város ur, még nincs jegyem — siránkozik egy anyóka —, de nem ettem tegnap reggel óta, tessék megszámni egy kis meleg étellel.

A hivatalnok mondani akarna valamit, de már ott van Nagyné asszony, a főzőnő, s igazolja az anyókát.

— Adjunk neki egy tányérral, ismerem szegényt, tíz év óta mindig itt evett.

Es emi kapot ő is, mint minden szegény tegnap, aki még nem vált-hatta ki a jegyét. Bőven főztek az első napon.

Hiányos a felszerelés.

A konyha bizony egy kicsit hiányos felszerelésű, de lassan majd pótolni fognak mindent, amivel az elmúlt esztendő zavarai az intézményt megkárosították. A régi helyiség lefoglalásakor ugyanis, sok tányér, kanál stb. kallódott el szórén-szálan. Nem lehet kin keresni.

Egyelőre naponta 2—300 személyre számítanak, de nagyon valószínű, hogy a napi forgalom hamarosan meg fogja haladni a régebbi 1000—1200-as számot. Ha a külsőségek híre megy, hogy a népkonyhán 6 koronáért (vagy ingyen) lehet ebédet s egy olyan darab kenyeret kapni, mely maga is megéri a 6 koronát, a nyomorúságos viskók didergő lakói sem igen fogják nézni, hogy akár egy órát kell is gyalogolniuk, míg meleg helyre s meleg ételhez jutnak.

A fenntartó hivatalnak ugyan idáig mindössze 192,000 korona áll rendelkezésére, de a január elsején kiutalendő városi segéllyel, mintegy 350,000 korona költséggel, talán lehető lesz a konyhát a télen fenntartani. Ha valóra válik a földművelésügyi minizterium ígérete s kilónként öt koronás lisztet kaphat a konyha, ugy ez is lényeges javulást jelent majd.

Amíg a felvilágosításokat adják, szorgos szemmel tekintgetnek szét az ebédélők között Bíró Dénes és Joó István dr., a Népjóléti hivatal vezetői, kik a konyhát újra üzembe helyezték s szeretnék azt mintaszerevé tenni, ha Debreczen társadalma is segítségükre sietne.

Tányérokban és poharakban van főként nagy hiány s csak nehezen lehet arra gondolni, hogy egy-egy darab 60—80 koronás beszerzési ára mellett nagyobb tömegű vásárlásra gondolni lehessen. Talán, ha lenne ezeknek a soroknak foganatja, egy szerény kérés szót innen is megindítunk: sok hely van Debreczenben, ahol fölösből a tányér, számos a pohár, juttassunk azoknak, akiknek hol tányérjuk nincs, amikor enni

akarnak, hol ételük nincs, amit tányérből ennének.

Tóth János.

...fél kettő felé gyérülni kezdenek az ebédélők s egymás után állanak fel, akik felmelegedtek.

Egy kis fiú kíváncsian mellém áll, belenéz a jegyzeteimbe, látom rajta, hogy már ismeri a betűt. Kezébe adom a ceruzát, beírja a nevét:

Tóth Jancsi második osztály.

Mikor a nagy műveletet befejezte, még áll mellettem egy darabig, megsimítja a kezemet s meztelen lábával a faszandállal kopogva kifut az ajtón.

Tóth Jancsi örült, mert meleget ebédelt.

(X)

CIPŐK
kizárólagosan saját készítésű
olesón beszerezhető
FISCHER DEZSŐ cipőüzletében,
Csapó-utca 12-ik szám alatt.

Aki tollba mondotta sajátgyászjelentését

Egy negyvennyolcas honvédhadnagy özvegyének utolsó kívánsága.

Megható levelet küldött hozzánk az egyik biharkeresztes olvasónk, ki bizalmasabb viszonyban állott Osváth Pál volt 48—49-iki honvédhadnagnak a napokban elhunyt özvegyével. Az érzékeny lelkű uriaszonyt végtelesen elkeserítették a legujabb idők zavaros viszonyaival járó mindenféle herce-hurcák, melyek, bizony, nem igen kimélték és kimélnék meg senkit, akit utjokban állónak gondolnak.

A megviselt öregasszony halálát közeledni érezvén, saját maga mondotta tollba gyászjelentését s egyben azt a kívánságát is kifejezte, hogy a haláláról szóló tudósítás lapunkban is megjelenjék.

Az alábbiakban szószerint adjuk a közleményt, amint azt az elhunyt uriaszony egyik ismerősének lediktálta:

Halálozás.

Néhai Osváth Pál 48—49-diki honvédhadnagy, történetíró, — Hajdu és Bihar vármegyéknek a 60 és 70-es években szereplő és köztisztletben álló férfinak özvegye született Matolcsi Etelka f. évi november hó 22-én, Biharkezesen váratlanul elhunyt. A kedves s közszeretben élt uriaszonyt az utolsó hónapokban ért csapások és családját ért igaztalan támadások nagyon elkeserítették, lelkét megtörték és akinek erős szervezetével az idő nem birt, azt, az óriás fát is ledöntő szű, az emberi gonoszság, elvitte a nagy idők tanuja: hős férje mellé, — panasszal ajkain...

129—1921.

Árverési hirdetés.

47,566 koronára becsült hágyatéki ingók, u. m. házibutorok, ágyneműk, edények, ruhaneműk Derecskén 1921 december hó 9-én d. e. 9 órakor bírói árverésen eladtnak.

Derecske, 1921. nov. 24.

Margitai Gyula
kir. bír. végrehajtó.

